

Bolszewickie próby przełamania frontu odparte

Na równinie Kampanii odparto silne nieprzyjacielskie ataki. — Zatopiono nieprzyjacielskie ścigacze

Z Kwatery Głównej Führera, dnia 16 października. Naczelne Dowództwo Sił Zbrojnych podaje: Na wschodzie nieprzyjacieli kontynuował swoje ataki w dotychczasowych punktach ciężkości. Szczególnie zajęte walki

toczą się jeszcze na południowy wschód od Kremieniczki, gdzie bolszewicy po gwałtownym przygotowaniu artyleryjskim przystąpili wielkimi siłami do ataku. Również po obu stronach Kijowa, na północny zachód od Czernihowa, na południowy za-

chód od Smoleńska i w rejonie Wielkich Łuk nieprzyjacieli wspierani przez silne zespoły lotnicze podejmowali nowe próby przełamania frontu. W zwyciężonych walkach wręcz i natychmiast przeprowadzonych kontratakach został wszędzie odparty.

Na froncie południowo-włoskim niemieckie wysunięte grupy bojowe na równinie Kampanii odparto silne ataki przeważających brytyjsko-południowo-amerykańskich sił. W tych walkach skutecznie współdziałały szybkie niemieckie samoloty bojowe. Napierający pod Capuą nieprzy-

jacieli został na północny wschód od miasta silnym przeciwatakiem pochwycony i odrzucony z krwawymi stratami. Z frontu w południowych Apeninach i w północnej Apulii nie komunikuje się o żadnych godnych zmianach działaniach bojowych.

Koło wyspy Elby niemieckie transportowce zatopiły nieprzyjacielski ścigacz artyleryjski drugi zaś zapaliły pociskami.

Ubezpieczające siły zbrojne marynarki wojennej zatopiły ubiegłej nocy u wybrzeża Hollandii brytyjski ścigacz.

Wytrzymali 14 ataków sowieckich Grenadierzy walczą zaciekle na południe od Homla

BERLIN. DNB. Na południu od Homla w dniu 10 b. m. Bolszewicy starali się naprosto przełamać niemieckie pozycje przy pomocy nieprzerwanego zjadliwego ataku, ponosząc przy tym olbrzymie ofiary. Mężni grenadierzy wytrzymali 14 ataków i odparali w walkach wręcz i przeciwatakami coraz to nowe kompanie sowieckie, które były pędzone na śmiertelną kość niemieckich karabinów maszynowych. W innym miejscu siły, które się werwały prześladowo, musiały po walkach obfitych w straty ustąpić znowu pod naciskiem gre-

nadierów. Dalsze ataki bolszewików załamały się już na przedpolu pod skoncentrowanym ogniem różnej broni. Gdy groziło jednak udanie się przerwania po półgodzinnym burzliwym ogniu i atakach z lotu nurkowego silnych bojowych eskadr lotniczych przy masowym poparciu przez czołgi, udało się zdecydowanym wystąpieniem oddziału artylerji rozbić atak ten bezpośrednim ostrzałem. Na polu walki pozostało wielu zabitych bolszewików. Poza licznymi jeńcami przypadła grenadierom w udziale także znaczna zdobycz.

Działalność lotnictwa niemieckiego na froncie włoskim

BERLIN. DNB. Późno po południu w drodze został przeprowadzony mimo bardzo gwałtownej obrony artylerji przeciwlotniczej prześladowczy atak szybkiego niemieckiego samolotu bojowego na zgromadzone w zatoce Neapolitańskiej nieprzyjacielskie okręty wojenne. Na tyle jednego wielkiego okrętu wojennego wybuchła ciężka bomba; dwie inne bomby uderzyły tuż obok ścian bocznych. Okręt wojenny został ciężko uszkodzony i skrył się w gęstych chmurach dymu. Inne

okręty wojenne zostały również uszkodzone przez blisko eksplodujące bomby.

U ujścia rzeki Volturno przeprowadzili we środek szybkiego niemieckiego samolotu bojowego skutecznego ataku z lotu nurkowego na oddziały nieprzyjacielskich czołgów. Zrzucane bomby i ogień broni pokładowej zadali przeciwnikowi straty. Kilka zmotoryzowanych dział przeciwlotniczych zmuszono do zamilknięcia.

Brytyjczycy stracili szybki stawiacz min

BERLIN. DNB. Brytyjski stawiacz min „Abdiel” o 2650 tonach nie powrócił ze swego ostatniego przedsięwzięcia i został podany przez admiralicję angielską jako zaginiony. „Abdiel” został zbudowany dopiero na początku wojny, na-

leżał do klasy „szybkich stawiaczy min” i szybkość jego wynosiła równo 40 mil morskich. Jego uzbrojenie artyleryjskie stanowiło sześć armat 10,2 cm i cztery karabiny maszynowe.

Zniszczenie dwóch amerykańskich kontrtorpedowców

BERLIN. (DNB). W częściowym przyznaniu się ministerstwa amerykańskiej marynarki do straty dwóch kontrtorpedowców na Morzu Śródziemnym chodził o okręty „Bristol” i „Buck”. „Bristol” należy do najbardziej nowoczesnych typów kontrtorpedowców amerykańskich i wybudowany został dopiero po wybuchu wojny. Posiadał on wyporność 1700 ton i uzbrojony był w sześć dział 12,7-centymetrowych, licząc

broń przeciwlotniczą i dwanaście wyrzutni torpedowych. Również „Buck” opuścił stocznice dopiero w r. 1939 i rozwijał przy wyporności 1570 ton szybkość 36,5 mil morskich. Uzbrojenie jego składało się z czterech dział 12,7-centymetrowych, szczególnie silnej ochrony przeciwlotniczej i dwunastu wyrzutni torped. Załoga w czasie pokoju wynosiła 166 ludzi. Straty marynarzy przy zatopieniu tych okrętów były bardzo duże.

Głód na Korsyce po zajęciu wyspy przez Amerykanów

SZTOKHOLM. (DNB). Stosownie do powiadomienia londyńskiego pisma „News Chronicle”, na Korsyce, po zajęciu jej przez Anglo-Amerykanów, panuje głód. Jakkolwiek czynione są starania dostarczenia morzem środków żywnościowych, to jednak podział tych środków jest bardzo utrudniony.

Koleje w danej chwili całkowicie są nie do użycia, ponieważ wszystkie parowozy zostały zniszczone. Każdy transport środków żywnościowych musi więc być dokonywany przy pomocy samochodów ciężarowych, których jednak nie ma.

Po strasznej klęsce amerykańskich bombowców

W Londynie łamią sobie głowę nad niemiecką obroną przeciwlotniczą

SZTOKHOLM. (DNB). Jak podaje „Svenska Dagbladet”, niezwykle wysokie straty, które poniosło lotnictwo amerykańskie, znajdujące się w Anglii, podczas dziennej czwartkowej ataku na Niemcy, stosownie do powiadomień korespondentów, spowodowało w Londynie wielkie zakłopotanie. Angielscy rzeczoznawcy przypu-

szają, że lotnictwo niemieckie walczy przy pomocy nowych typów samolotów, które są większe, szybsze i silniej uzbrojone, niż dotychczasowe. Ze strony amerykańskiej podają, że zmieniająca się stale taktyka pilotów niemieckich myśliczów przedstawia lotnikom amerykańskim największe utrudnienia.

Ofiary ataków terrorystów w powietrzu

RZYM. Obok szpitala Klemensa, ofiarą ataku terrorystycznego bombowców amerykańskich na obszar miasta Monastyrza padła też klinika Rafaela, gdzie poniosło śmierć 72 siostry zakonne. Poza tym bombami uszkodzono ciężko wielką ilość kościołów, między innymi katedrę, kościół św. Lamberta, kościół nadwodny, kościół Dominikanów, kościół Apostołów i kościół św. Kle-

mensa. Wśród ciężko uszkodzonych budowli miejskich znajduje się dalej pałac biskupi, muzeum krajowe i uniwersytet. Stare wspaniałe domy patrycjuszowskie przy głównym rynku padły również ofiarą ataku terrorystycznego. Dzięki tym historycznym budowlom mieszczańskim posiadało to główne westfalskie miasto swój odrębny charakter.

Kłopoty angielskie na morzu

SZTOKHOLM. Na konferencji w Quebecu zmuszony był Churchill przychylić się do żądania prezydenta Roosevelta i przyrzec całkowitą pomoc Anglii w wojnie przeciwko Japonii na Pacyfiku. W praktyce oznacza to, że Anglia musi swoją, świadomie dotychczas ochraniającą, flotę oceaniczną oddać w przeważnej części do dyspozycji Stanów Zjednoczonych w ich wojnie prowadzonej na Pacyfiku. Zobowiązanie Churchilla przyjęte zostało w Anglii bardzo niechętnie, ponieważ Anglii tradycyjnie stoją na stanowisku, że ich siły morskie muszą być skupione dla obrony wyspy.

W komentarzu londyńskiej służby prasowej, omawiającym strate-

giczną sytuację na morzu, uzasadnia się angielski punkt widzenia w sprawie stacjonowania większości brytyjskich sił morskich na wodach europejskich i lśnieniem niemieckiej floty wojennej, a z wysokiej wartości bojowej niemieckich okrętów wojennych wyciąga się wniosek, że samo istnienie niemieckiej floty stanowi istotną pomoc wojenną dla Japonii, ponieważ przeszkadza ona Anglii przerzucić gros jej floty oceanicznej na Pacyfik. Stwierdzenie to zawiera ważny moment polityczny, mianowicie wolę Anglii, by nie poświęcać swych okrętów wojennych dla prowadzenia wojny przez Stany Zjednoczone na Pacyfiku.

Po wypowiedzeniu wojny przez Badoglio

SZTOKHOLM. (DNB). Wypowiedzenie wojny Niemcom przez zdradę Badoglio wywołało w Anglii słabe tylko echo. Uważa się je jako naturalną konsekwencję faktu, że król Victor Emanuel i marszałek Badoglio muszą się zgadzać z wolą anglo-amerykańskich państw okupacyjnych. Prasowe i radiowe komentarze londyńskie podkreślały, że ta zmiana stanowiska Włoch ani nie wywołała entuzjazmu, ani nie powiększyła zaufania. Co najwyżej pogłębiła cynizm. Poza tym po wypowiedzeniu

wojny przez Badoglio nie spodziewają się w Londynie żadnych ważniejszych skutków politycznych, ponieważ nikt tutaj się nie liczył, że Włosi rzeczywiście chcą dalej prowadzić wojnę i walczyć na froncie.

RZYM. (DNB). Włoskie ministerstwo wojny ogłosiło zawiadomienie o mobilizacji ostatniej części rocznika 1923 r. najdalej do 15 listopada. Dalej wezwany zostanie rocznik 1925. Termin będzie później określony bliżej.

Niemiecki protest w Lizbonie Rząd Rzeszy rezerwuje sobie prawo dalszych zarządzeń

BERLIN. (DNB). Rząd Rzeszy złożył w płatek przez swego posła w Lizbonie u rządu portugalskiego w nocy formalnej bardzo ostry protest przeciwko temu, że Portugalia uległa naciskowi angielskiemu w kierunku odstąpienia baz na Azorach.

rac i że przez to dopuściła się ciężkiego naruszenia neutralności. Rząd Rzeszy zastrzegł przy tym sobie prawo wydania dalszych zarządzeń, które wynikną wskutek zmienionej sytuacji na Azorach.

Japonia też protestuje w sprawie Azorów

TOKIO. (DNB). Rząd japoński w dniu 15 października przez swego posła w Lizbonie złożył protest rządowi portugal-

skiemu przeciw zajęciu Azorów przez wojska angielskie i amerykańskie.

Lądowanie Anglików na Azorach przeraziło ludność

MADRYT. (DNB). Wiadomości nadeszłe z Lizbony dają nastrojowy obraz wrażenia, jakie wywarło na ludności lądowanie wojsk angielskich. Zdziwiono się tam niepomiernie ponieważ nie wiadano o planach angielskich. Nawet wojska portugalskie stacjonowane na Azorach dopiero w ostatniej chwili zostały powiadomione, że lądowanie odbywa się za wiadomością i w porozumieniu z rządem portugalskim. Ludność, która nie miała o tym pojęcia, była do najwyższego stopnia przerażona, gdy wylądowały obce wojska i oczekiwało w każdej chwili wybuchu walki pomiędzy tymi,

którzy wtargnęli do wojskami portugalskimi.

Gdy dowiedziano się, że lądowanie zostało dozwolone, większa część ludności uważała to za upokorzenie, a przy tym zaczęła się obawiać, że Azory staną się w przyszłości polem walki. Szczególnie wielkie niezadowolenie panuje w wojskach portugalskiego garnizonu, które pytają się słusznie, po co ich właściwie wysłano na wyspy Azorskie, gdy przy wtargnięciu Anglików skazuje się ich na bezczynność. Przy tych warunkach mogłoby one tak samo, dobrze pozostawać w kraju.

Krótkie wiadomości

AMSTERDAM. (DNB). Pewien członek izby niższej zażądał dziś, jak powiadamia angielska służba informacyjna, wydania generałów Badoglio, Ambrosio i Roatte jako „przestępców wojennych”. Minister państwa, Law, odpowiedział, że jest powiadomiony o tym że złożono skargi przeciw Ambrosio i Roatte. Skargi te są obecnie sprawdzane, i o ile mają one podstawę, będą przedsięwzięte odpowiednie środki.

TOKIO. (DNB). 14. 10. Rząd japoński złożył oświadczenie, mocą którego został zniesiony zarząd wojskowy na Filipinach z powodu uznania niepodległości tych wysp.

HELSINKI. DNB. Pismo „Suomen Sosialdemokraatti” zwraca się przeciw domysłom i kombinacjom, które są przywłaszczane zagranicą do podróży kierowników partii socjaldemokratycznej do Sztokholmu. Chodzi tu o periodyczny zjazd komisji dla normalnej współpracy narodów skandynawskich, który nie może decydować ani o politycznych ani o wojskowych sprawach Finlandii. Ze się z tego wypadku robi zagranicą wielce polityczną sprawę, jest zupełnie nieuzasadnione. Jakkolwiek jest bardzo pochlebne dla robotników fińskich, że każdorazowo, gdy wybitniejszy ich przedstawiciel udaje się do Sztokholmu, przypuszcza się, że wlezie on w swej teczce ważne papiery państwowe, nie ma to jednak z rzeczywistym przebiegiem sprawy wspólnego.

RZYM. DNB. Pavinini, sekretarz generalny faszystowskiej partii republikańskiej oświadczył, że wkrótce zwoła prawodawcze zebranie wszystkich przedstawicieli nowej

partii faszystowskiej, obejmującej wszystkie zgrupowania włoskiego narodu, które będzie liczyć powyżej 1000 uczestników. Będzie ono miało większe znaczenie niż te miały kiedykolwiek miejsce za czasów państwa monarchiczno-demokratycznego.

TOKIO. (DNB). Pomimo wszelkich usiłowań Anglików, aby przeszkodzić przechodzeniu żołnierzy hinduskich ze stanowisk na burmiejskiej granicy do wyzwolenie armii hinduskiej pod dowództwem Subhasa Chandra Bosego, przeszedł jednak w tych dniach, według wiadomości z Rangunu, granicę nie mniej jak 12.000 żołnierzy, z których 8.000 było w pełnym uzbrojeniu.

Jakkolwiek nie można się dowiedzieć bliższych szczegółów, czy o zbiorowisku z pod sztandarów brytyjskich działają planowo i jak i rozmiar angielski ubytek w wojskach jeszcze przybliżyć, ogólnie przypuszczają, że podstawą do takiego postępowania jest głód i coraz silniejsze nastroje przeciwnie angielskie.

BERLIN. Urzędowy organ partyjny, moskiewski „Prawda”, publikuje artykuł wstępny, w którym przed zapowiedzianą wizytą brytyjskiego i amerykańskiego ministrów spraw zagranicznych w Moskwie jeszcze raz z całą otwartością wyjaśnia się pogląd rządu sowieckiego, że Związek Sowiecki nie jest skłonny do zmiany swoich stałych terytorialnych i że rozszerzenia Moskwy względem Europy nie stanowią przedmiotu dyskusji. Z artykułu wynika dalej zupełnie wyraźnie, że terytorialne rozszerzenia Sowietów w Europie są już od dawna załatwioną sprawą z rządami w Londynie i w Waszyngtonie, że zatem bolszewizacja Europy nie musi już być przedmiotem pertraktacji moskiewskiej konferencji.

„Wojska niemieckie wciąż jeszcze najlepsze na świecie“

Nieśmiałe angielskie komentarze odnoszące się do sytuacji na froncie wschodnim

GENEWA (DNB). Wojskowe komentarze odnoszące się do sytuacji w rejonie śródziemnomorskim i na wschodzie ogłoszone w najświeższych numerach angielskich tygodników i pisane przez ich korespondentów wojakowych odznaczają się ostrożną wstrzemięźliwością. Ogólnie określa się przy tym niemiecki manewr odwrotowy na wschodzie jako udany. Oczekiwane wkrótce zimowe warunki atmosferyczne stawiają znowu Anglo-Amerykanów w niekorzystne dla nich pod rozmaitymi względami położenie, — stwierdza znany korespondent wojskowy „Illustrated London News“, Cirill Falls. Śnieg i lód na wschodzie nie stworzy też dla Sowietów w danych warunkach sprzyjających możliwości podczas zbliżającej się zimy. Niemcy umocnili się tam silnie nad Dnieprem. Komunikaty sytuacyjne o utworzeniu przez Sowietów przyczółków mostowych na zachodnim brzegu rzeki wydają się mu, Cyrillowi Fallsowi, przesadzone. Niemcy są nadal tak jak dawniej silne i walczą zdecydowanie. Gdzie tylko nadarzy się im sposobność, ciężkie zadadzą one ciosy.

Wojskowy współpracownik „Time and Tide“ pisze, że stałe trzymanie ofensywy sowieckiej na wschodzie odgrywa nadzwyczajną rolę dla strategii niemieckiej. W ten sposób tracą Sowiety z każdym krokiem posuwania się naprzód na siłę, a czym wolniejsza i trudniejsza jest ich ofensywa, tym większe stają się ich straty. Rezultat trziesięcioletnich walk na wschodzie zasługuje na uwagę, pisze czasopismo „Spectator“, albowiem w żadnym wypadku Sowiety nie osiągnęły swego głównego celu, mianowicie niszczenia pociągów armii niemieckich. Niemcom natomiast udało się wycofać się na kró-

szy front i zaoszczędzić przez to wojska. Jeśli uczynić teraz bilans, to szereg korzyści znajduje się na koncie niemieckim. Niemcy w cudowny sposób powstrzymywali stale nacisk nieprzyjacielski na swe oddziały, posiadają oni „wciąż jeszcze najlepszą armię na świecie“.

Podczas gdy Niemcy przeprowadzali na wschodzie z powo-

dzeniem manewry odwrotowe, pisze się w wojskowym komentarzu czasopisma „Weekly Review“, Sowiety nie potrafiły wykonać na przeciwniku rozstrzygającej bitwy. Sowietom chodziło o armię a nie o tereny, które zajęły, lecz armie niemieckie wytrzymały się. Niezmordowanie rzucają obecnie bolszewicy nowe wojska między Zaporozem

a wybrzeżem Morza Azowskiego na stanowiska niemieckie, lecz nie udaje się im ani ich przerwać ani zająć. Jeśli Niemcom uda się nadal na wschodzie zachować jasną myśl i walczyć dalej bez utraty wewnętrznej porządku, wówczas wprawia oni „znowu cały świat w podziw“.

Bomby terrorystyczne na okręt szpitalny

Nowa zbrodnia amerykańskich gangsterów lotniczych

BERLIN Podczas wymienionego w Komunikacie Sił Zbrojnych z 10 października ataku dziennego amerykańskich bombowców na miejscowości położone na wybrzeżu Bałtyku trafiono też bombą i zapalono niemiecki okręt szpitalny zakotwiczony w Gdyni.

Wspomniany okręt jest to był parowiec pasażerski o 13.000 BRT, który od dłuższego już czasu używany był jako okręt szpitalny i jako taki posiadał odpowiednie znaki. Mimo wyraźnych znaków odróżniających, które, jak stwierdzają załogi własnych samolotów, również z dużej wysokości były widoczne, bombowce amerykańskie zaatakowały okręt szpitalny, rzuciły szereg celnych bomb i podpaliły statek. Kilku spośród znajdujących się na pokładzie rannych i spośród członków personelu sanitarnego straciło życie lub odniosło rany.

Nieprzyjacielska służba prasowa nie wstydzi się wymieniać w swoich komunikatach ten urągający prawu międzynarodowemu atak i jeszcze chętniej tym, że właśnie ten okręt został trafiony. Wprawdzie wyraźnie oznaczony pływający szpital określa się jako „parowiec pasażerski“ lecz przy bombardowaniu „pomyłka“ była zupełnie wykluczona, ponieważ w pobliżu nie było żadnych okrętów wojennych a statek oznaczony był białą kresą i świecącą czerwienią szeroko namalowanego znaku czerwonego krzyża. Do tego dochodzi to, że statek, którego nazwę zdołali lotnicy amerykańscy

zidentyfikować, nie był w ogóle okrętem wojennym, lecz parowcem pasażerskim. Wobec tego atak ten był bezsprzecznie planowo wykonanym zamierzeniem a przez to konsekwentnym kontynuowaniem dobrze znanych amerykańskich metod terrorystycznych.

Włoscy jeńcy wojenni pozostaną w Stanach Zjednoczonych

Nowy policzek dla Badoglio

LIZBONA. DNB. Bardzo szybko przekonano się kilka zdrajców, którzy sądzili, że przez wypowiedzenie wojny Niemcom potrafią się uwolnić od ciężkich warunków zawieszenia broni, iż nadzieje ich były fałszywe. I tak amerykański departament wojny wydał komunikat że położenie 50.000 włoskich jeńców wojennych w Stanach Zjednoczonych również po wypowiedzeniu wojny przez Włochy Badoglio Niemcom nie ulegnie żadnej zmianie. Co się ma stać z jeńcami wojennymi, którzy znajdują się przy wojskach anglo-amerykańskich za granicą, pozostawiono w tym wolną rękę dowódcą na poszczególnych teatrach wojny. W innym komunikacie mówi się: „Jest rzeczą mało

prawdopodobną, by włoscy jeńcy wojenni odesłani zostali do Włoch, dopóki posiadany tonaż potrzebny jest do transportu wojsk amerykańskich i dla celów zaopatrzenia“. Włoscy jeńcy w Stanach Zjednoczonych długo zatem będą mogli czekać na powrót do kraju.

RZYM (DNB). Duce przyjął w swej kwaterze głównej we czwartek niemieckiego głównodowodzącego we Włoszech północnych feldmarszałka Rommela. Mussolini powitał swego gościa bardzo serdecznie i prowadził z nim rozmowę o sprawach wojskowych.

„Wieczny pomnik dla młodej, która krwią swą uratowała ojczyznę“

— powiedział generał Franco

MADRYT (DNB). Sześć państwa hiszpańskiego, generał Franco, w którego obecności madryckie miasto uniwersyteckie oddane zostało we wtorek swemu przeznaczeniu, rozpoczął swoją wygłoszoną w odświętnej sali wydziału teologicznego mowę od stwierdzenia, że narodził się nowy rząd hiszpański pracował niezmordowanie od zakończenia wojny domowej nad odbudową Hiszpanii. Poświęcone obecnie madryckie miasto uniwersyteckie stanowi dowód tego i winno być nauką dla wszystkich tych, którzy sądzili, że wraz ze zwycięstwem wojsk narodowych nadejdzie epoka rozluźnienia i lenistwa. Jeszcze nigdy rząd hiszpański nie miał równocześnie tak wielu zagadnień i wśród większych trudności do rozwiązania jak w okresie po wojnie domowej. Wynikające stąd dla całego narodu hiszpańskiego ofiary są jednakowoż małe w porównaniu z ofiarami, jakie obecnie muszą ponieść narody prowadzące wojnę. „Oreł stworzył naszą dzisiejszą Hiszpanię — powiedział dosłownie Caudillo — a kto by chciał o tym zapomnieć, ten tutaj ma przed oczyma nieśmiertelną rzeczywistość tego pola marsowego. Wszystko jest jeszcze świeże, mimo ogromnego przekształcenia. Tutaj odbyła się nasza wyprawa krzyżowa“.

tutaj powiewały nasze sztandary, tutaj walczyły nasze strażnice, tutaj ziemia nasiąkała krwią naszych bohaterów. Tutaj poległ kwiat naszej młodzieży a nowo wzniesione na ruinach olbrzymie budynki są jakby pomnikiem chwały naszych poległych. Żadne inne miasto uniwersyteckie na starym kontynencie nie może się równać z naszym. Od dzisiaj stanowi ono na zawsze wieczysty pomnik dla młodzieży, która krwią swoją uratowała ojczyznę“.

Następnie nakreślił, Franco przeprowadzone po zakończeniu wojny domowej prace i oświadczył, że madryckie miasto uniwersyteckie oznacza prądę wszystkim zmian państwowej polityki uniwersyteckiej i że uniwersytet ma być dla młodzieży studiującej więcej domem niż miejscem nauki. „Na podstawie nowej ustawy uniwersyteckiej uniwersytet hiszpański otrzymał z powrotem swoje tradycyjne zadanie. Uniwersytet zagwarantuje ojczyźnie duchową jedność przyszłych pokoleń“.

Mowę swoją zakończył szef państwa hiszpańskiego apelem do profesorów i hiszpańskich studentów, od których, jak on zaznaczył, zależy ostateczne zachowanie spuścizny owej wielkiej Hiszpanii 16 stulecia.

Nie utrzymują stosunków ze zdrajcami

ALGERIRAS. (DNB). Stojący po stronie rządu Badoglio włoski konsulat generalny w Tangerze, zapraszając włoską kolonię miasta na pewne przyjęcie, musiał doświadczyć charakterystycznego zawodu. Z pól przesyłał tysiące Włochów w Tangerze znalazły się tylko cztery osoby, które uczyniły zadość zaproszeniu władzy zdrajców, podczas gdy cała pozostała kolonia niechce mieć nic wspólnego ze zdrajcami marszałka Badoglio. Zdarzenie to tym więcej zasługuje na uwagę, że konsulat generalny w Tangerze wciąż podlega synowi marszałka Badoglio, konsulowi generalnemu Marlon Badoglio, który jednak od końca lipca jest w Tangerze nieobecny.

KALKUTA

— „miasto ludzkich szkieletów“

GENEWA. (DNB). „Jeśli dać głodzącym w Bengali coś do zjedzenia, to rzucą się na to, jak głodne wilki“ — pisze się w pewnym sfałszowanym naoczego świadka z Kalkuty, umieszczonym w „Daily Express“. Mieszkańcy Kalkuty tłącącymi obiegają niebezpieczne kuchnie ludowe. Stan, w jakim znajdują się dzieci, rozrywa serce. Wskutek głodu ręce ich i nogi wychudły jak patyki, a brzuchy ich są wydęte. Oczy ich tkwią głęboko w oczodołach i spoglądają na pół martwo przed siebie. Nie mają one nawet sily, aby płakać.

Gdy kuchnia wydaje po talerzu wodnistą polewkę, wówczas rzucają się do niej i dzieci na to, jak głodne wilki i wylizują na koniec talerze. Na dobitkę wybuchł obecnie w szpitalach bengalskich strach personelu szpitalnego. Malaria, ty-

fus i zapalenie płuc należą do najczęstszych chorób. Wielu pacjentów jest tak załamanych, że wysypka i wrzody zniszczyły ich twarze.

„Po tym wszystkim, co widziałem — mówi się w końcu w sprawozdaniu — nie ma w Kalkucie ani jednego skrawka ziemi, gdzie by można się schronić, by nie musiała się oglądać więcej tej całej nędzy“. To drugie miasto brytyjskiego imperium przemieniło się w miasto ludzkich szkieletów. Lecz dotyczy to nie tylko samej Kalkuty, w całej Bengalii, śpichrzu Indii, przebywa miliony Hindusów, którym nie lepiej się powodzi. Jeśli ktoś twierdzi, że głód opisuje się zbyt dramatycznie, że można mu odpowiedzieć, że głód ten jest tak straszliwy, iż więcej tragicznie przedstawić go już nie można.

Jedynie tylko Anglicy są winni

Szczere zdanie angielskie w sprawie głodu w Indiach

SZTOKHOLM. Londyńskie pismo „New Leader“ pisze, że świat spogląda z pogardą na usiłowania Angli zwalania winy z rąk głodu na hindusów. Pismo angielskie w komentarzu, utrzymanym w bardzo ostrym tonie przeciwko transmisjom angielskiej służby informacyjnej, które wyrażają twierdzenie, że winę głodu są krajowe władze w Indiach. Te transmisje informacyjne są najniebezpieczniejszą rzeczą jaką podczas tej wojny s'yszano w angielskim radio. Władze angielskie wtrąciły do więzienia większość członków zarządów prowincjonalnych

łącznie z najzdolniejszymi przedstawicielami urzędów. „New-Leader“ czyni odpowiedzialnym za te „nieprawdziwe transmisje“ londyńskiego ministra spraw zagranicznych: „Na leży wyjaśnić światu, że Anglicy nie mniej niosą odpowiedzialności za okupowane Indie, niż Niemcy za zajęte obszary Europy. Za dużo ludzi wie, że imperium brytyjskie jest rzeczywistym czynnikiem władzy w Indiach. „New Leader“ stwierdza w zakończeniu, „Gubernator angielski w Indiach panuje jak dyktator i jedynie ciąży na nim odpowiedzialność“.

Nędza w Bengalii

Głód na ulicach, ale 17 dań w hotelach dla brytyjskich pijawek. Roosevelt odmawia pomocy. Sprawozdanie naocznego świadka w dublińskiej gazecie

GENEWA. DNB. Wstrząsający obraz głodu w Bengalii przedstawia sprawozdanie pewnego korespondenta z New-Delhi, opublikowane w dublińskiej gazecie „The Irish Press“.

Śmierć pelza po mieście, mówi się w sprawozdaniu. Powróciłem właśnie do New-Delhi z Kalkuty, dwumilionowego miasta i stolicy prowincji Bengalii posiadającej zgórą 50 milionów mieszkańców. Tysiące ludzi w Kalkucie i w innych częściach Bengalii zamarza jeszcze przed najbliższymi zburzeniami a i wówczas pozostali nie będą mieli pod dostatkiem żywności.

Wystarczy jedno słowo: głód. Obserwowałem w Kalkucie sceny powolnej śmierci. Wszystkie przedstawia się gorzej aniżeli w Szanghaju w r. 1940. Gdy szedłem rano do swego biura, widywałem wówczas w Szanghaju kilku leżących tu i ówdzie Chinczyków, zmarłych nocą z głodu. Lecz w dzisiejszej Kalkucie znajduje się podczas porannej przechadzki dziesiątki trupów na chodnikach ulic. Co najmniej 150 ludzi umiera codziennie w tym tylko mieście Bengalii a nawet ludzie umierają takimi gromadami, że władze miejskie nie mogą w ogóle nadążyć z paleniem zwłok. Korespondenci gazet w Indiach opowiadali mi, że nie wolno im oświecać pełnych cyfr i sprawozdań

Widziałem setki rodzin stojących w długich ogonkach przy dużych blokach domów, by otrzymać talerz rzadkiej polewki, jaką wydaje się w niewielu istniejących kuchniach ludowych. Widziałem dzieci szukających coś do zjedzenia w pełnych szczurów kupach śmieci. Widziałem stare kobiety, spoglądające na mnie beznadziejnie — za słabe

były, by zebrać. Na rogu rozbrzmiewały jednak dźwięki orkiestry, która grała „Słodką Zuzannę“. W jednym z wielkich hoteli kalkuckich podawano właśnie kolację, — a na liści potraw figurowało 17 dań.

Skąd ta cała nędza — zapytuje sprawozdawca. Na to pytanie prasa hinduska daje wyraźną odpowiedź. Oskarża ona jedynie rząd brytyjski, ponieważ nie za-

radził żadnych przygotowań, chociaż widział, że głód się zbliża, ponieważ nie przeszkodził chowaniu towarów, co więcej, ponieważ brytyjskie organa rządowe same magazynowały produkty. Bez względu na beznadziejną sytuację żywnościową ludności rząd zgodził się na napływ wojsk angielskich z granicy Burmy do Bengalii i nie przedsięwziął niczego aby naprawić szkody wyrządzone przez cyklony i powódzie w ubiegłym roku. Burmistrz Kalkuty zwrócił się z apelem do Roosevelta, by wysłał okręty z produktami spożywczymi. Lecz amerykański konsul generalny w Kalkucie odpowiedział w imieniu Roosevelta: „Mogę pana zapewnić, że rząd Stanów Zjednoczonych zna położenie, lecz musi pan sobie uprzytomnić, że transporty zboża zależne są od wielu skomplikowanych przez wojnę czynników“.

Tymczasem brytyjski gubernator Bengalii spoczywa w swym przypominającym pałac budynku państwowym Krak. Gabinet jego zaciekle toczy dyskusję, lecz bez rezultatu.

Niema nadziei na polepszenie sytuacji przed najbliższymi zburzeniami w końcu stycznia. Lecz i wówczas nie wystarczy ryżu dla wszystkich

„Za dużo jest Hindusów w Indiach“

Cynizm brytyjski jest niezmierzony

SZTOKHOLM. (DNB). „Za dużo jest Hindusów w Indiach“ — stwierdza konserwatywny tygodnik brytyjski „Spectator“, który omawia „gwałtowny“ przyrost ludności w Indiach i z prawdziwym brytyjskim cynizmem próbuje uzasadnić powstanie ogólnego zubożenia i głodu hinduskich mas „nadmiernym“ przyrostem ludności. Czasopismo oświadcza, że według urzędowych statystyk ludność w Indiach w ostatnich 50 latach wzrosła bardzo silnie. Ten gwałtowny wzrost zniweczył bardzo silnie, według podługu czasopisma, wszystkie starania w sprawie podniesienia stopy życiowej.

„Spectator“ oświadcza dosłownie: „Ograniczenie śmiertelności dzieci i inne środki higieny są wprawdzie rzeczami pięknymi i dobrymi, jednak jest bardzo niebezpieczną okolicznością

że przez tę poprawę stosunków w następnych 50 latach ludność hinduska wzrośnie o 70 milionów głów. Ten problem przyrostu ludności jest bardzo poważną sprawą, która wymaga dokładnych badań“.

W Londynie więc knuje się środek sztucznego ograniczenia przyrostu hinduskiej ludności. Obecny głód może być przeto przez przedstawicieli plutokracji powitany bardzo przychylnie. Bankructwo angielskiej polityki w Indiach występuje wyraźnie w tych wywodach. Podczas gdy inne kraje, jak na przykład Niemcy, w ostatnich 70 latach mimo silnego przyrostu ludności zmniejszały podłość swą stopę życiową, Anglia oświadcza, że w Indiach dlatego musiela obniżyć się stopa życiowa, ponieważ ludność hinduska za swego wzrostu

Ruch antyżydowski w Anglii

w ujęciu żydowskim

(I. D.) Poniżej przytaczamy kilka wzmianek z wychodzącej w Londynie gazety żydowskiej „Jewish Chronicle”, które świadczą, że antyżydowski nastrój w Anglii niewątpliwie nadal wzrasta i że element żydowski coraz bardziej zastanawia się i tamie głowę w jaki sposób rozwój antysemityzmu powstrzymać.

W liście do „Jewish Chronicle”, Londyn, z dn. 30.4., żyd Szolomowicz wyraża szczególne zaniepokojenie z powodu wzrastającego nastroju antysemitycznego w Anglii i sądzi że: „Celem antyżydowskiej propagandy w tym kraju może być tylko podrażnienie narodu. Najwyższy czas dla angielskiego żydostwa — powstać! Bakcy antysemityzmu musi być niezwłocznie unie szkodliwiony. Brytyjskie żydostwo nie dość jeszcze czyni w kierunku zwalczania propagandy antysemityzmu”.

„Jewish Chronicle”, Londyn, z dn. 7.5., donosi z Glasgow'a, że pewny miejscowy oddział partii komunistycznej otrzymał list z pogrozkami, zawierający m. in. taki ustęp: „Nienawidzimy żydów i dlatego nienawidzimy komunistów. Jeżeli bijemy, to bijemy mocno!”

Na pewnym zebraniu wydziału komitetu wychowawczego Anglii w Glasgow'ie oświadczył jeden z delegowanych: „Przebiegła propaganda faszystowska powoduje, że nawet w naszych własnych szeregach ludzie doznają gorkiego uczucia w stosunku do żydów”. — Związek nauczycieli we wschodnim Londynie powziął uchwałę, zawierającą ubolewanie z powodu wzrostu faszystów i antysemityzmu we wschodnich rewirach Londynu.

Podług „Jewish Chronicle”, Londyn, z dn. 7.5., przedstawiciel anglo-amerykańskiego komitetu do spraw armii żydowskiej, kap. Helsen oświadczył: „My żydzi jesteśmy częściowo odpowiedzialni za to, że duchową sylwetką żydów powszechnie przedstawia się w dziwacznej formie karykaturalnej. Świat ma o żydzie tylko jedno wyobrażenie, a mianowicie, że jest to brudna o garbatym nosie istota, pijawka, wyzyskiwacz, paskarz czarnego rynku, tchórz i dezertier i że pod tym czy innym względem żyd ponosi odpowiedzialność za wszystkie narodowe i międzynarodowe nieszczęścia przepadające świat”.

Powaga Anglii na Bliskim Wschodzie upada co raz bardziej

ANTAKYA. DNB. Znany finansista egipski i przedsiębiorca okrętowy, Abdud Pasa, który w celu wyjednania lepszego zaopatrzenia Egiptu, przedsięwziął podróż do Londynu, był zasypywany pytaniami przez dziennikarzy, co on właściwie osiągnął w Londynie. Odpowiedzi były wymijające. Korespondent pisma „Morning Post” pisał bardzo ciekawe oświadczenie, według którego Pasa powziął decyzję udać się stamtąd do Waszyngtonu

„lecz plan ten wtedy nie doszedł do skutku”. Liczy się on jednak z tym, że przedsięwzięcie podróży do USA. Jest to dowodem, że powaga Anglii na Bliskim Wschodzie stale upada. W Londynie potrafili Anglicy przeszkodzić za pomocą intryg aby Egipcjanin udał się do bardziej wpływowych konkurentów. Na stale nie będą tego jednak mogli przeprowadzać.

Dobry zbiór ryżu w Japonii

Bez względu na samowystarczalność

TOKIO. DNB. Pierwsza urzędowa ocena zbioru ryżu w tym roku dała płaon powyżej 63 milionów koku (koku stanowi 180 litrów). Sprawozdanie urzędowe i mowa radiowa dyrektora biura kontroli żywnościowej wskazują na to, że jest to najlepszy zbiór ryżu, pomimo szkodliwych warunków pogodowych i powodzi. Wyżyskanie takich

zbiorów należy uważać jako wynik wybitnych wysiłków japońskiego rolnika. Zwiększony obszar uprawy tego głównego środka spożywczego i uprawa kartofli daje bezwzględnie samowystarczalność Japonii i Mandżukii. W latach poprzednich sprawała Japonia corocznie kilka milionów koku ryżu, co teraz będzie zbędne.

Tu mówi Związek Zawodowy

Wydział podniesienia wydajności pracy i wykształcenia zawodowego Wileńskiego Związku Zawodowego urzędują z udziałem Izby Gospodarczej w rozmaitych wileńskich przedsiębiorstwach uczelnie warsztatowe i kółka naukowe. Jako uczniów bierze się pod uwagę młodzieńców w wieku od 14 do 18 lat. Istnieje bogaty wybór z rozmaitych dziedzin rzemiosła, jak np.: ślusarstwo, elektrotechnika, stolarstwo, murarstwo, krawiectwo, szewstwo i inne. Wiele przedsiębiorstw posiada pomieszczenia, w których uczniowie mogą mieszkać. Czas trwania nauki wynosi od 2 do 3 lat, zależnie od wybranego fachu.

Kto chce wziąć udział w tym kształceniu się, powinien zgłosić się do Związku Zawodowego, ul. Gedymina 27, pokój 315, tel. 352. 863-24.

Wydział Wzmocnienia Pracy i Popierania Zawodowego Wileńskiego Związku Zawodowego urzędują przy HKP 562 kursy ślusarskiego samochodowego. Początek kursów przewiduje się na 3 listopada. Zgłoszenia przyjmuje Związek

Zawodowy, Gedymina 27, pokój 315, tel. 352, 803.

W niedzielę, dnia 17 października, o godz. 14-ej w Wielkiej Sali Koncertowej (ul. Ostrobramska 5) odbędzie się „Wieczór Rozmaitości”, w którym udział biorą: soliści Liepas i Biełicka, śpiewacy Ramonis i Zemaitis, artyści Czepaitis i Rukas, baletnicy Jaina i Louis, solista na ksylofonie Czernis, kum Sylwester, orkiestra radiowa pod batutą Szczepańskiego i akompaniament Szeliogowskiego.

We środę, dnia 20 października o godz. 18 odbędzie się dla członków Zw. Zaw. przedstawienie opery „Rigoletto”, a w niedzielę, dnia 24 października o godz. 14 w Wielkiej Sali Koncertowej znowu „Wieczór Rozmaitości” o obszernym programie.

Przedsiębiorstwa zarejestrowane mogą otrzymać karty wstępu na „Rigoletto” i na „Wieczór Rozmaitości” w poniedziałek, 18-go października od godz. 9 do 12 w lokalu Zw. Zaw. przy ul. Gedymina Nr. 27, III piętro, pokój 320.

Upomnienie

Do urzędów, przedsiębiorstw i pracowników prywatnych

Rozporządzenie Komisarza Generalnego z dnia 1 maja 1943 r. o wprowadzeniu ubezpieczenia społecznego na terenie Generalnym Litwy oraz przepisy wykonawcze do tegoż rozporządzenia z dnia 20 czerwca 1943 r. opublikowane w Amtsblatt Nr. 20 ściśle zobowiązują wszystkie urzędy, przedsiębiorstwa i pracodawców prywatnych z dniem 1 sierpnia r. b.

1) wszystkich ubezpieczonych pracowników zarejestrować powtórnie a nieubezpieczonych dotychczas ubezpieczyć w Urzędzie Ubezpieczeń Społecznych, przedkładając dane na blankietach ustalonego wzoru oraz

2) nie później, niż do 5 dnia następnego miesiąca uiścić należne Urzędowi Ubezpieczeń składki, a w razie nieuiszczenia w terminie ustalonym do uiszczanej sumy należy doliczyć 2% tytułem kary za zwłokę. Jak dotychczas, tylko nieznaczna część pracodawców wykonywała należności na nich obowiązki.

Uprowadzamy, iż za nieprześcieżenie przepisów, dotyczących ubezpieczenia społecznego, kierownicy urzędów i pracodawcy prywatni lub ich pełnomocnicy podlegają karom administracyjnym nieograniczonej wysokości zgodnie z § 22 przepisów wykonawczych do roz-

porządzenia o ubezpieczeniu społecznym. Wszelkich informacji udziela się w gmachu Urzędu Ubezpieczeń Społecznych przy ul. Gedymina 27.

Urząd Ubezpieczenia Społecznego w Wilnie

SPORT

Mecze o mistrzostwo ligi

Dzisiaj w Kownie wileński Szarunas gra z LFES-em, oraz MSK z Taurasem. W Szawliach Gubernia walczy z LGSF-em (Wilno).

Zapowiedziany mecz piłki nożnej pomiędzy pracownikami wileńskiego teatru a pracownikami Wł. Okr. Sport. został w ostatniej chwili przesunięty ze względu na trudne warunki techniczne, na sobotę dn. 23-go października. Natomiast w niedzielę dn. 17 b. m. spotka się osłabiona drużyna fabryki futer „Kajlis” z drużyną garnizonu. Osłabienie składu drużyny fab. fut. „Kajlis”, przystępuje do zwycięstwa ambitną drużynę wojskową, która przegrała w pierwszym spotkaniu po zaciętej grze w stosunku 3:1 (0:1).

Rozporządzenie

z dnia 27 września 1943 r.

o wynagrodzeniu sił robotniczych zatrudnionych przy kopaniu buraków cukrowych

Na podstawie § 24 Rozporządzenia Reichskommissarja dla Kraju Wschodniego o uregulowaniu warunków pracy i pracy rolnych sił robotniczych z dn. 30 marca 1943 r. (VBL RKO. Str. 35 — AB Kowno Str. 101) zarządzam:

§ 1. Akordowe stawki wynagrodzenia sił robotniczych zatrudnionych akordowo przy kopaniu buraków cukrowych.

(1) A. Na gruntach lekkich.

a) dla buraków podważonych za 100 m. b. 0.25 RM, za ha 50 RM, za zagon 19 RM.

b) dla buraków niepodważonych za 100 m. b. 0.30 RM, za ha 60 RM, za zagon 22 RM.

c) za kopanie metodą Pommitza za 100 m. b. 0.11 RM, za ha 22 RM, za zagon 3.14 RM.

(2) B. Na gruntach ciężkich.

a) dla buraków podważonych za 100 m. b. 0.30 RM, za ha 60 RM, za zagon 22 RM.

b) dla buraków niepodważonych za 100 m. b. 0.40 RM, za ha 80 RM, za zagon 30 RM.

c) za kopanie metodą Pommitza za 100 m. b. 0.14 RM, za ha 28 RM, za zagon 10.36 RM.

(3) Za kopanie na gruntach ciężkich, jeżeli niepomysłne warunki atmosferyczne szczególnie utrudniają pracę można płać dodatkowo do 20 proc. stawek punktu B.

§ 2. Premie za szczególnie wydajną pracę.

(1) Za kopanie buraków będą wypłacane następujące premie:

Za 1 ha 12 kg. cukru, za 1 zagon 4.4 kg. cukru, za 100 m. b. 80 gr. cukru.

(2) Buraki winny być według

wskazań pracodawcy wykopane i oczyszczone, złożone w kupę po 500—750 kg. i przykryte liśćmi.

§ 3 (1) Wymienione w § 1 stawki akordowe mają zastosowanie przy dostarczeniu narzędzi pracy przez pracodawcę, bez wikt.

(2) Oznaczone za każde 100 m. b. stawki akordowe i premie w cukrze mają zastosowanie przy 50 cm. odstępie między rzędami. Przy innych odstępach stawki należy obliczyć na podstawie stałych stawek za każdy ha.

(3) W razie dostarczenia wikt. przez pracodawcę, od ogólnego zarobku potrąca się:

a) za śniadanie 0.15 RM dziennie, za obiad 0.30 RM dziennie, za kolację 0.25 RM dziennie, razem 0.70 RM dziennie.

(4) Jeżeli koszty własne wikt. są niższe od podanych stawek, potrącenia mogą być odpowiednio zmniejszone, jednak najwyżej o jedną trzecią pełnych stawek.

§ 4. Przepisy karne.

Wykroczenia przeciwko rozporządzeniu, a szczególnie przekroczenia ustalonych warunków pracy karane będą więzieniem do 6 miesięcy i grzywną pieniężną, lub też jedną z tych kar.

§ 5. Obwieszczenie o wynagrodzeniu za kopanie buraków cukrowych akordowo zatrudnionych sił robotniczych w Generalnym Okręgu Litwy z dnia 8 października 1942, ABI Kowno str. 685 — znosi się.

§ 6. Niższe zarządzenie wchodzi w siłę z dniem 27 września 1943.

Generalkommissar w Kownie w zastępstwie (—) Nabersberg.

Z dnia

17 października

NIEDEIELA

Wileńskie m.

Wschód słońca 4.50

Zachód słońca 15.21

DZIS ZACIEMNIAMY OBNA OD GODZ. 16.49 DO GODZ. 05.35

— KARTKI ŻYWNOSTCIOWE. Przypominamy mieszkańcom, że kartki żywnościowe na 22-gi okres wyżywieniowy (od 18-go X. do 14-go b. r.) wydawane są w następującym porządku alfabetycznym: 18-go — K, L, M, N, O, P, 19-go — R, S, T, 20-go — U, V, W, Z, i 2.

— LEKARZOM DO WIADOMOŚCI. PP. Lekarze, którzy w związku z wykonaniem praktyki lekarskiej życzą sobie posłać za przysługą nocną, winni wnieść pisemne zgłoszenie do Izby Zdrowia — Oddział Wileński, Gedymina 27, pokój 208, podając nazwisko, imię, datę urodzenia, adres oraz dołączając fotografię. Izba Zdrowia, Oddział Wileński.

— DO WIADOMOŚCI UCZNIÓW SZKOŁY POWSZECHNEJ Nr. 28. Podaje się do wiadomości uczniów szkoły powszechnej Nr. 28, że mają się zebrać jutro w poniedziałek dn. 18-go o godzinie 8-ej rano na boisku przy szkole.

LIZONA. Po senacie amerykańskim, domagają się też teraz wpływowi politycy i dyplomaci, aby w sprawie tajnego posiedzenia, na którym ma być omówiony materiał przywieziony przez pięciu senatorów, którzy powrócili ze swej podróży na teatry wojny.

Polowie żądają przede wszystkim wyjaśnienia w sprawie brytyjskich świadczeń wojennych w zakresie systemu dzierżaw i pożyczek. Sprawa tajnych posiedzeń senatu jest także wniknięciem Ellendera, który żąda utworzenia komisji śledczej, której zadaniem byłoby rewizja systemu dzierżaw i pożyczek i „wzajemnych świadczeń” zwłaszcza ze strony Anglii i Związku Sowieckiego.

SZTOKHOLM. DNB. Ostatnia depesza Iskrowa wojsk brytyjskich na wyspie Coe, otrzymana w kwatrze głównej generała Maitlanda Wilsona brzmiała: „Nie oczekujcie, byście jeszcze coś od nas usłyszeli, gdyż nasze są w kresu wyczerpania.”

sku swojej szkoły, skład z wychowawcami przejdą do nowego lokalu przy ulicy Augeny (dawna Makowa) Nr. 5.

— SKUTKI PICIA DENATURATU. W piątek o godzinie 9-ej rano 5 komisariat policyjnych Pogotowie Ratunkowe na Placu Napoleona, do leżącego z silnymi objawami zatrucia 60-letniego Mikołaja Tytusa (zamieszkałego przy ul. Kościuszki Nr. 12 m. 18).

Lekarz Pogotowia stwierdził, że wyżej wspomniany Mikołaj Tytus jest skłonionym alkoholikiem, a obecny stan zatrucia należy przypisać napiciu się denaturatu.

Udzielono mu pierwszej pomocy i przewieziono na ul. Kościuski, gdzie oddano opiece litofidowych sąsiadów, ponieważ znajduje się on w opłakanych warunkach materialnych, które pogarsza jeszcze jego ciągłe niezaspokojone pragnienie.

Dawniej Mikołaj Tytus był wziętym i cenionym złotnikiem, specjalnością jego były naczynia kościelne. Straszny nałóg, którego on stał się ofiarą — stacza go coraz niżej po drabinie społecznej. Ten jaskrawy przykład, powinien znaleźć zrozumienie u wszystkich tych, którzy nie przestrzegają ani wyboru, ani normy w picu.

— PROTOKOŁY. We środę policja spisała za nieprześcieżenie prawideł ruchu — 7 protokołów. Za opilstwo — 2, tyleż za spekulację, oraz 7 protokołów za podniesienie cen. (k)

— ZA AWANTUROWANIE SIĘ W LOKALU. Za awanturowanie się w restauracji „Gintaras” przy ul. Wileńskiej w dniu 15-go o godz. 20-ej, musiano zatrzymać dobrze podpitych J. L. i A. T., których odprowadzono do pierwszego komisariatu w celu spisania protokołu i przetrzymania aż do chwili wytrzeźwienia. (k)

— OFIARY. Zamiast kwiatów w dniu Imienin p. Dr. Jadwigi P. na polskie biedne dzieci ofiarowuje W. J. K. — 50 RM.

Zamiast kwiatów na grób ś. p. Alberta Pieślaka 251.90 RM. na biedne polskie dzieci składają Koledzy

Skóra z morza

(J. D.) Jak wiadomo można już od pewnego czasu przerabiać skórę ryb morskich na specjalną skórę, która dobrze wytrzymała próbę i znajduje zastosowanie we wszelkich możliwych kierunkach. Ten nowy dział rozwoju gospodarki krajowej pochodzi jeszcze z czasów przed wojną. Wynika stąd, że nie chodzi tutaj wcale o jakąś namiastkę wojenną, która mogła usunąć takie czy inne braki.

Rzeczywiście zalety i możliwości zastosowania wspomnianej skóry rybnej są tak duże, że artykuł ten nadzwyczaj szybko wszedł w użycie, a w międzyczasie wenił się także w dziedzinie, o których początkowo nawet nie myślimy. Pierwszą myśl bowiem była ta, by delikatną, mocną skórę pewnych ryb i jej przeważnie bardzo piękny decet i strukturę zastosować do przedmiotów modnych i artystycznych, a więc głównie do ozdóbek damskich, obramowań parasolów i tym podobnych celów, które nie było bezwartunkowo „żydowo ważne”.

Zebrałe przy tej sposobności praktyczne doświadczenia były jednakowoż tak niespodziewane i tak wielostronne, że wkrótce zaczęto

skórę rybłą stosować również do artykułów, które wymagały dużej wytrzymałości materiału, jak np. rękawiczki, paski damskie, pokrowce na parasole i t. p. W tym celu trzeba było rozwinąć nowe drogi i metody garbowania, farbowania i ogólnego preparowania skóry rybnej. Udało się tego dokonać w nadzwyczaj krótkim czasie, a mianowicie głównie dzięki niemieckiemu przemysłowi skóry rybnej, który to przemysł od samego początku przodował na tym polu.

Główna dziedzina w której w ten sposób zastosowanie znalazła skóra rybna, to produkcja obuwia damskiego i dzieciennego. Podczas gdy początkowo próby w tym kierunku rozbijały się o sztywność i trudności obróbki skóry rybnej, w międzyczasie udało się przez specjalne zabiegi uczynić tę skórę tak miękką i podatną, że wspomniane „trzy wilki rybne” odpowiadają najwyższemu wymaganiom, a lalcy nie mogą ich odróżnić od najdelikatniejszych wyrobów ze skóry cielęcej i koziej. Lecz również na cięższe trzewiki skórzane, które muszą być znacznie wytrzymalsze, znaleziono wkrótce dobry materiał w grubej i wytrzymałej skórze dorsza, którego

skóra po odpowiednim sprepowaniu nie ustępuje pod względem jakości i wyglądu najlepszej skórze wołowej.

Skoro już raz zwycięsko wkroczone na tę z wielu próbami i niepowodzeniami połączoną drogą wytworzenia skór wytrzymałych, krok tylko pozostawał od tego, by zaryzykować wytworzenie najbardziej pożądaną część obuwia, mianowicie podeszew. Do tego potrzeba oczywiście znowu innej, a mianowicie specjalnie grubej i silnej skóry rybnej. Skóry takiej dostarcza rekina. Przeprowadzone w tym kierunku próby praktyczne i to w specjalnie niesprzyjających warunkach — mianowicie przy użyciu tej skóry podczas surowej zimy — nie wskazywały na obiecujące rezultaty, że zdaje się usprawiedliwione są nadzieje osiągnięcia i na tym polu dobrych i trwałych sukcesów.

Nie potrzeba wiele rozwodzić się na tym, jakie to miałyby znaczenie, zwłaszcza dla krajów prowadzących wojnę, które odciepiły się od importu skór surowych z za oceanu a przecież dla swoich milionowych wojsk potrzebują jak nigdy dawniej masy najlepszej skóry podeszew.

W czasie wojny naturalnie warunki są takie, że tylko ograniczoną liczbę odpowiednich skór rybnych można uzyskać, depokli rybołówstwo morskie musi być ograniczone wskutek zarządzeń wojennych. Wskutek tego dotychczas można tylko małą część wielkiego zapotrzebowania na trzewiki damskie i dziecięce produkować ze skóry rybnej a jeszcze trudniejsze jest oczywiście zdobycie skór większych ryb, jak np. wymienionego rekina. Lecz przeszkody te szybko znikną, skoro znowu powrócą stosunki pokojowe.

Wówczas skóra rybna znajdzie jeszcze inne możliwości zastosowania, nad czym dzisiaj czyni się jedynie próby. I tak np. zastosowanie skóry rekina do pasów transmisyjnych, z czym doskonale doświadczenia uczyniono w niemieckich fabrykach. Wszystkie te, praktycznie osiągnięte sukcesy dają gwarancję, że nie mamy tutaj do czynienia z jakimś „zjawiskiem wojennym” lecz z nowymi zdobyczami technicznymi, które również w normalnych czasach zachowują swą pełną wartość.

KINA

Wehrmachtino II (Wileński) 38

„Powierzam Ci moją żonę“

„CASINO“ (Wileński) 47, tel. 6-77

„Casanova się żeni“

Od poniedziałku premiera: „Tęcza z Esznapuru“

„ADRIA“ (Wileński) 36, tel. 10-37

„SERDECZNA RADOŚĆ“

„SERDECZNY BÓL“

Od jutra: „Lato, Słońce, Erika“

„MUZA“ (Wileński) 8, tel. 6-62

„Andaluzyjskie Noce“

Od jutra premiera: „Noc Sylwestrowa“

„AUSZRA“ (Wileński) 4, tel. 10-70

„Jego najlepszy przyjaciel“

Od poniedziałku: „Królewski Walc“

„GRAZYNA“ w N. Wilejce

„Wielka Miłość“

Od wtorku: „Andaluzyjskie Noce“

Specjalna pracownia

maszyn do szycia

B. Wojniłowicza

Vokiečių (Niemiecka) 7-1

naprawia maszyny do szycia

Wszelkich typów i konstrukcji.

Kupuje używane maszyny, ich

części i nosi „Singierskie“.

Sadzić Sady!

Gwarantujemy mrozoodpornymi

drzewkami i sadzonkami Dąbów

szesnastymi na syberyjskich

dzikach. p. Sułkany k/obredzia

Taure - Wilejki i Wilno, Kalwaryjska 148

Unikajcie fałszowania!

ZAMIEŃ na znaczki pocztowe

do kolekcji albo na opał rower

mekl w dobrym stanie, fortajan firmy

Ditricha. dwa 100% sprężynowe z

merskiej trawy. Tamże kupię zbiory

szachów do kolekcji Jasinskiego (Ja-

sinskiego) 16-1.

UWAGI! PORADY BEZPŁATNE.

Na wszelkie swędzące schorzenia

skóra, swierz (krosta), rodnice,

plegi, i t. p. maści i płyny

lecznicze otrzymać możecie. Iga-

nytoio (d. Miłosierna) Nr 6 m. 8

W Rakszy ul. do Zarzecznej W

godz. od 9-18. Fel. med. Porski.

Załad fryzjerski

„Victoria“

Basanavičius (d. W. Pohulanka) 9

palca „TRWAŁA ONDULACJE“

najlepszymi płynami oraz farbowanie

brwi i rzęs. Manicure.

Tamże potrzebny fryzjer męski.

POTRZEBNI

robotnicy (ce) do koczania kartofli w

Zetru. Oplata kartofli-mi. Dosta-

wa zarobionych kartofli do Wilna.

Robotników przywozi i odwozi do

Wilna majątek. Zgłoszenia przyjmuje

Ostland t. j. Basanavičius (W. Pohu-

lanka) 24 do p. Krupinśkiego, do

godziny 4.30.

Nowocześnie zmechanizowane

warsztaty stolarskie

przyjmują zamówienia meblowe.

Wykonanie według najnowo-

CYRK w Wilnie

Pyłimo (Zawalna)

Rynek Drzewny

Od dnia 13 b. m.

zmieniony program

Biorą udział pierwszy raz

w Wilnie występujący

AKROBACI POWIETRZNI

Nowe komedie oraz program

całkowicie zmieniony.

Początek codziennie o 17 i 19 godz.

W niedzielę 14.30, 17 i 19 godz.

Kasa czynna: od g. 15

w niedzielę od g. 12.

Naprawia

stare kołowroty

oraz poleca nowe

pracownia tokarska

Domininkonę (Dominikańska)

12-23, I piętro.

ANTYKWARIAT

Państw. Wydawn.

Kupuje książki

Domininkonę (Dominikańska) 4.

Wózki dziecięce

reperuje, maluje, daje nowe

kółka i inne części.

Kupię stare wózki, ceratę,

celuloid, wąż gumowy i inne

materiały.

Pracownia wózków dziecięcych

Trocka 16-17.

OGŁOSZENIE.

Zarządzeniem Generalnego Komisa-

rza w Kownie—Odd. Treuhandverwal-

tung—Fabryka Słomki Zapalczanej

„Baltic Vok“

w Białej Wale, pow. suwalskiego,

przechodzi w stan likwidacji. Likwi-

datorom wyznaczony jest niżej pod-

pisany. Wszelkie pr-tensje do byłej

Fabryki Słomki Zapalczanej „BAL-

TOJ VOK“ kierować do maie

do dnia 31 października 1943 r.

Likwidator

VYTAUTAS DRUSKIS

Wilno, Agencja (Makowa) 16-19.

LABORATORIUM

Zębów Sztucznych

Przyjmuje wszelkie roboty

techniczne-dentystyczne, wyko-

nuje na kauczuku i różnych

metalach. Robota szybka, fa-

chowa i tania.

Gedimino (d. Mickiewicz) 15-23

drugie podwórko, albo frontowe

wejście: Tillojt (d. Cicha) 4-23.

Firma B. ZYCH

Trakę (Trocka) Nr 6, tel. 3-97.

KUPUJE

maszynę do pisania,

farniery zagraniczne, gobeliny,

trawę morską, sprężyny, okucia

meblowe oraz dodatki tapicerskie

Tamże potrzebni stolarze

oraz polerowaczk.

Reperację

kaloszy, śniegowców, deszczówek, fa-

chowo wykonuje były pracownik Fa-

ryki Kaloszy „Gentelman“ Schwarz-

MASZYNY DO SZYCIA

naprawia

ślusarz-mechanik

B. BIELSKI

Warsztat:

Basanavičius (d. W. Po-

hulanka) 1.

KUPUJE części od maszyn

do szycia.

Niniejszym zawiadamiamy Szan-

owną Publiczność, że w Teatrze

„ALI-BABA“

nie występujemy.

Bielicki, Cieleski, Dow-

mont, Dziegielewski, Her-

manowicz (kum Sylwester).

Koszela, Łagunówna, Mar-

tówna, Mirska, Rychter,

Szwabowiczówna.

Wznowiono przyjęcie do

Legionu Speer

(automobilowa szkoła w Berlinie).

Przyjmuje się od 18 do 40 lat

na pierwszy transport do Berlina

WARUNKI DOBRE.

Zapisy: Wilno, Witoldowa, Zwier-

zyniec) 12-A od godz. 8-12

i od 14-17 codziennie.

ODNAWIAMY!

Płaszczki skórzane kożuch, walizki

teczki i t. d.

FARBUEMY! Tkaniny

wszelkiego rodzaju

oraz skóry: chromowe, bukafowe,

juchtowe, kożuchowe. ZA FARBY

„AJEMY GWARANCJE.“

Płaćcioja (Szereka) 7, wejście na ulicę

Szeroką z ulicy Zawalnej lub Maie-

Stefańskiej. (6-98)

Różne

AKORDEON na 120

basów zamienię na

ubranie lub opał.

Subačius (Subocz)

Nr. 2, pracownia

szewska. (6855)

APARAT fotograficzny „Lustrzan-

ka“ Voigtlandera,

z obiektywem Sko-

par 4,5 jak również

buty z cholewa-

mi, fason ang. za-

miennie na opał.

Jezuitų g-vė 6-6.

(6911).

BUCKI, sweter i

palto na wiatrę na

chłopca lat 14

oraz duży filus

zamienię na wa-

rzywa i opał. Su-

wałki (Suwałki)

9-1. (6932).

BUTY naciągające

średni rozmiar za-

miennie na opał.

Dowiedzieć się

Totorij (Tatarska)

210 m. 7. (6920).

BRODĄWKI szpe-

W poniedziałek

dn. 18.X

w Teatrze Miejskim

o godz. 18-ej

odbędzie się

KONCERT

Solistki

Izabeli

Blauzdžiunaite—

Motiekaitienė

Przy fortepianie Abšlebinaitė.

Dochód przeznacza się

na cele samopomocy.

PIANINO zamienię

na nowe futro ka-

rakulowe. Zgłosze-

nia do Adm. „Goń-

ca“ pod „Plan-

no“.

PO CHOROBY

wznawiam przyję-

cie szanownych kil-

entów. Chirontant

ka (glucha). Anta-

kainio (Antokol-

ska) 18-10. (6905).

ROWER wraz z

teczką zastawiony

przy budce kolejo-

wej koło Raduński-

go mostu w dniu

13 b. m. o godz.

20.30 proszę zwrócić

bez teściu pod ad-

resem Tiltio (Mos-

towa) 11a-1c.

(6975).

REKAWICZKI

zamszowe, dam-

skie jasne zamie-

nię na zamszowe

miejskie, ciemne.

Bonifratro (Bonif-

raterska) 14-10.

ROWER damski w

dobrym stanie, ko-

szulę nocną dam-

ską, teściwą skó-

rzaną małą i ka-

peluszą brązowy

meski, zamienię

na długie spodnie

meskie dużego roz-

miaru. Zgłaszać się

Gedimino (Mickie-

wicza) 16a-7. (6948)

REKAWICZKĘ pa-

siastą welinową

zgnębioną. Uczywie

go znaleźć Prosi-

cie o zwrot do Adm.